

Omaette vaatamisväärsuseks on "Così fan tutte" lavakujundus, mille loojaks Liina Keevallik. Stseenis teevad kaasa Aile Asszony (vasakul), Helen Lokuta, Oliver Kuusik, Rauno Elp ja Mart Laur.

Harry Rospu

"Così fan tutte" võimalub maitseka solistide kooslusega

Toomas Kuter,
literaat ja laulja

Wolfgang Amadeus Mozarti mänguline, särav ja veetlevalt kerge-meelne ooper "Così fan tutte" esietendus 26. jaanuaril 1790 Viini Burgtheateris. Ooperi sündmused on aktuaalsed tänapäevalgi ja teost on saatnud edu läbi mitme sajandi.

Aeg-ajalt on "Così fan tutte" maailma ooperilavadel ikka esitatud. Meie rahvusoperis on tegu kol-

TEATER

Wolfgang Amadeus Mozart
"Così fan tutte"

Dirigent Arvo Volmer
Lavastaja Walter Sutcliffe
(Suurbritannia)

Kunstnik Liina Keevallik
Osades Aile Asszonyi, Helen Lokuta, Kristina Vähi, Oliver Kuusik, Rauno Elp ja Mart Laur, rahvusoperi Estonia koor ja orkester.

Etendus 25. oktoobril
Estonias.

das lihtsate vahenditega on loodud midagi meeldejäävat. Selle

Nauditav oli duett Aile Asszonyi (Fiordiligi) ja Helen Lokuta (Dorabella) – eriti ansambliumbrites. Peensusteni läbi töötatud, ühine hingamine ning sama fraaserimine tegid sellest kooslusest võluva dueti, mis ei jää alla maailma suurtes ooperimajades kuuldale.

Asszonyi sopran on uhke, võimas, nüansirohke ja rikas. Fiordiligi ülimalt rasked aariad tõi ta kuuldavale majesteetlikult ja efektselt. Eriti ilusad on Asszonyi *piano*'d, mida ta võiks rohkem kasutada.

Lokuta aga muutub iga rolliga järjest sugestiivsemaks ja paremaks. Tema kui vokalisti areng väärib märkimist. Ta hääli on ühtlaselt hea ja ta suudab hõlpsalt

taili, mis paljud positiivsed tegurid pea peale pöörab. Pean silmas orkestrit. Tulnud kuulama Mozartit, tahaks kuulda Mozartit, mitte Wagnerit, Puccinit, Verdit või jumal teab keda.

Arvo Volmeri juhitud orkestri poolt Mozartit ei kostnud. Kostis vaid raske ja lohisev saatepartii, milles puudus ära.

Orkester mängis üle kõik solistid, olles põhjendamatult raskepärane. Kuna orkester sisuliselt ei kasutanudki *piano*'t, takistas see omakorda lauljate stiilipuhast ettekannet.

Kui näiteks Oliver Kuusik tõe-poolest maailmatasemel laulis Ferrando aaria, oleks saatepartii puhul eeldanud samasugust ele-

Omaette vaatamisväärsuseks on "Così fan tutte" lavakujundus, mille loojaks Liina Keevallik. Stseenis teevad kaasa Aile Asszonyi (vasakul), Helen Lokuta, Oliver Kuusik, Rauno Elp ja Mart Laur.
Harry Rospu

"Così fan tutte" võimalub maitseka solistide kooslusega

Toomas Kuter,
literaat ja laulja

Wolfgang Amadeus Mozarti mänguline, särav ja veetlevalt kerge-meelne ooper "Così fan tutte" esietendus 26. jaanuaril 1790 Viini Burgtheateris. Ooperi sündmused on aktuaalsed tänapäevalgi ja teost on saatnud edu läbi mitme sajandi.

Aeg-ajalt on "Così fan tuttet" maailma ooperilavadel ikka esitatud. Meie rahvusoperis on tegu kolmanda "Così fan tutte" lavastusega (eelnevad hooaegadel 1979/80 ja 1989/90).

Ooper ise on pikk, kestes üle kolme ja poole tunni, ent igavust etenduse jooksul ei tundnud, pigem vastupidi: tekkis tahtmine ooperis esinevate estoonlaste teinigi koosseis ära kaeda.

Leidlik lavakujundus

Lavastaja Walter Sutcliffe on lihtsate vahenditega suutnud eten-duse huvitavaks muuta. Tegelikult ei toimugi midagi erilist, artistide liigutused on trafaretsed, aariate esituste šabloonid ammu tuttavad, tegevustik teada ja probleemgi ei kujuta endast midagi uut. Kuid lavastus oli nauditav ning headest traditsioonidest kantud.

Eriti tõstaksin esile leidliku lavakujunduse. Eri suuruses portreedega mitmel tasapinnal mängimine mõjus sümpaatselt. Kuidagi kodune ja soe hakkas, samal ajal oli huvitav.

Järjekordne näide sellest, kui

TEATER

Wolfgang Amadeus Mozart
"Così fan tutte"

Dirigent Arvo Volmer
Lavastaja Walter Sutcliffe
(Suurbritannia)

Kunstnik Liina Keevallik
Osades Aile Asszonyi, Helen Lokuta, Kristina Vähi, Oliver Kuusik, Rauno Elp ja Mart Laur, rahvusoperi Estonia koor ja orkester.

Etendus 25. oktoobril
Estonias.

das lihtsate vahenditega on loodud midagi meelde jäävat. Selle ooperi kujunduse järgi otsustades on Liina Keevallik vaieldamatult andekas inimene.

Hea oli jälgida aariaid, kui solistid neid portreedesse raamituna esitasid. Omamoodi sümboolnegi: täpselt nagu elus.

Kultuurne ja stiilne solistide koosseis

Samuti jätsid positiivse mulje solistid, kelle ansambel (mõne väikese erandiga) mõjus ühtlasena. Siinkohal tuleb kindlasti rääkida Oliver Kuusiku (Ferrando) väga maitsekast ja kultuursest musitseerimisest.

Kuusik on praegu ilmselt parim Eesti tenor, kelle välja voolitud ja lõpuni kujundatud fraas võiks olla eeskujuks paljudele. Peale selle iseloomustab teda ülihea stiilitunnetus.

Kuusik on end eri heliloojate teostes näidanud isemoodi. Tema esitus kes kõlas tõepoolest Mozarti muusika kogu oma mänglevuses ja kerguses.

Nauditav oli duett Aile Asszonyi (Fiordiligi) ja Helen Lokuta (Dorabella) – eriti ansamblinumbrites. Peensusteni läbi töötatud, ühine hingamine ning sama fra-seerimine tegid sellest kooslusest võluva dueti, mis ei jää alla maailma suurtes ooperimajades kuuldule.

Asszonyi sopran on uhke, võimas, nüansirohke ja rikas. Fiordiligi ülimalt rasked aariad tõi ta kuuldavale majesteetlikult ja efektselt. Eriti ilusad on Asszonyi *piano*'d, mida ta võiks rohkem kasutada.

Lokuta aga muutub iga rolliga järjest sugestiivsemaks ja paremaks. Tema kui vokalisti areng väärib märkimist. Ta hääb on ühtlaselt kaunis ja sumedakõlaline, aastatega muutunud metsoliku-maks ning sonoorsemaks.

Igati nauditav ja kõrgel tasemel esitus.

Rauno Elpile (Guglielmo) ega Mart Laurile (don Alfonso) ei saa samuti midagi ette heita.

Nende esitatud vokaalpartiit ei paku paraku juba helilooja tahtest lähtudes niisuguseid võimalusi nagu Fiordiligi, Dorabella ja Ferrando omad, kuid nad sulandusid kenasti ansamblisse, lisades tervikusse isikupäraseid nüansse.

Kristina Vähi Despina oli eriti võluv Notari kostüümis. Tema kammerlik häälematerjal kannatas kahjuks selle all, et orkester ta üle mängis.

Põhjendamatult raskepärane orkester

Rahvusoperi "Così fan tuttet" võiks iseloomustada sõnapaariga: meeldiv õnnestumine.

Solistide kooslusest lähtudes ta seda ongi, kui poleks olulist de-

taili, mis paljud positiivsed tegurid pea peale pöörab. Pean silmas orkestrit. Tulnud kuulama Mozartit, tahaks kuulda Mozartit, mitte Wagnerit, Puccinit, Verdit või jumal teab keda.

Arvo Volmeri juhitud orkestri poolt Mozartit ei kostnud. Kostis vaid raske ja lohisev saatepartii, milles puudus ära.

Orkester mängis üle kõik solistid, olles põhjendamatult raskepärane. Kuna orkester sisuliselt ei kasutanudki *piano*'t, takistas see omakorda lauljate stiilipuhast ettekannet.

Kui näiteks Oliver Kuusik tõepoolest maailmatasemel laulis Ferrando aaria, oleks saatepartii puhul eeldanud samasugust elegantsi ja nõtkust.

Paraku vajus kõik laiali. Ei saa rääkida stiilist, kui puudub elementaarne – sünkroonus. *Piano* kasutamine andnuks rohkem võimalusi kõikidele solistidele, eriti arvestades nende tõepoolest hästi ette valmistatud partiisid.

Kodukootud põhjamine raskus kujunes takistavaks teguriks, mis ei lasknud esile pääseda kergusel ega elegantsil, mis kõnealuses etenduses kõigi solistide puhul meeldivalt üllatas.

Maailma esinduslikumates ooperimajades toovad poole suuremad orkestrid kuuldavale hulga rohkem õrna *piano*'t, tänu millele ei pea solistid pingutama ja võitjaks jääb muusika. Eelkõige sõltub see dirigendist.

Jättes välja orkestri näol vundamenti puudumise, oli etendus nauditav ja heal tasemel.

Selle järgi otsustades näib, et mõõnaperiood, mis pikka aega tähendas tõsiseltvõetavate Eesti ooperisolistide puudumist, hakkab mööduma.